

ФОКУС: МЛАДИНСКА ПОДВРАБОТЕНОСТ

Пазарите на труд во Македонија, Црна Гора и Србија, општо, се соочуваат со големи и континуирани стапки на невработеност, особено кај младите:

- Општата стапка на невработеност е 18% во Црна Гора и Србија и 21% во Македонија.
- Стапката на невработеност кај младите е највисока во Македонија (47%) споредено со Црна Гора (38%) и Србија (43%). Споредено со просекот на ЕУ-28 (25%), овие стапки се прилично повисоки, но исто така имаат карактеристика на структурна и нециклична невработеност.
- Процентот на млади кои не се вработени, ниту се вклучени во образование или обука (NEET) и понатаму е висок (17% во Црна Гора, 20% во Србија и 25% во Македонија).

Помеѓу половина и две третини од вработените млади лица во Македонија (57,1%), Србија (60,9%) и Црна Гора (68,3%) се **подвработени**.

Finance Think е непрофитен институт за економски истражувања и политики.

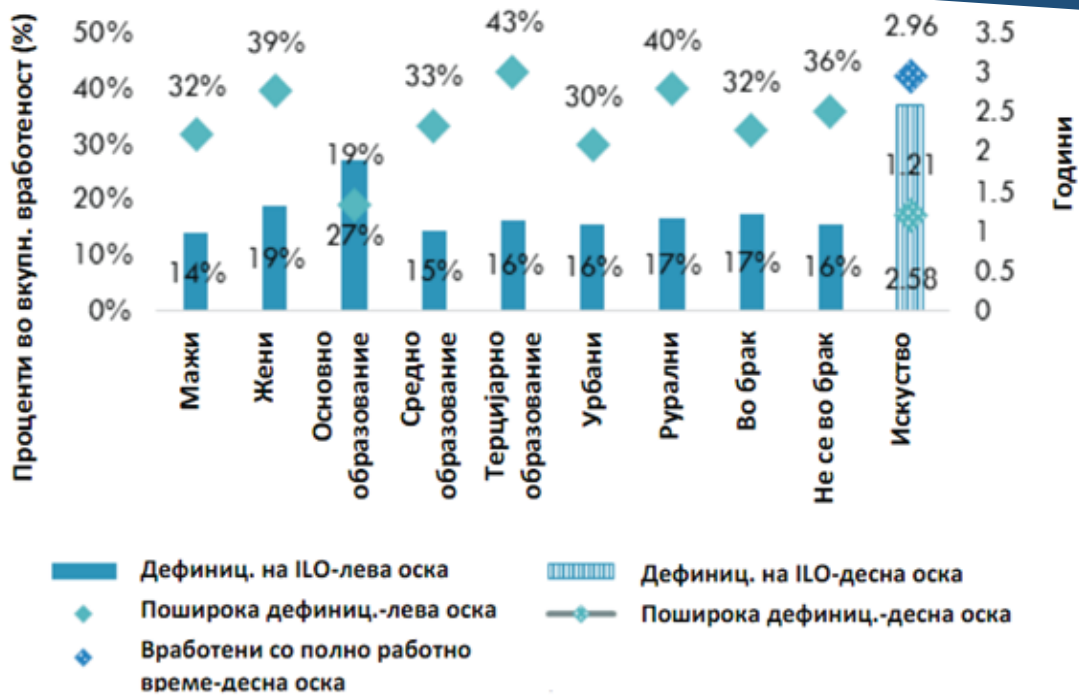
Нашата Визија

Да поттикнеме економско размислување за подобра благосостојба утре.

Нашата Мисија

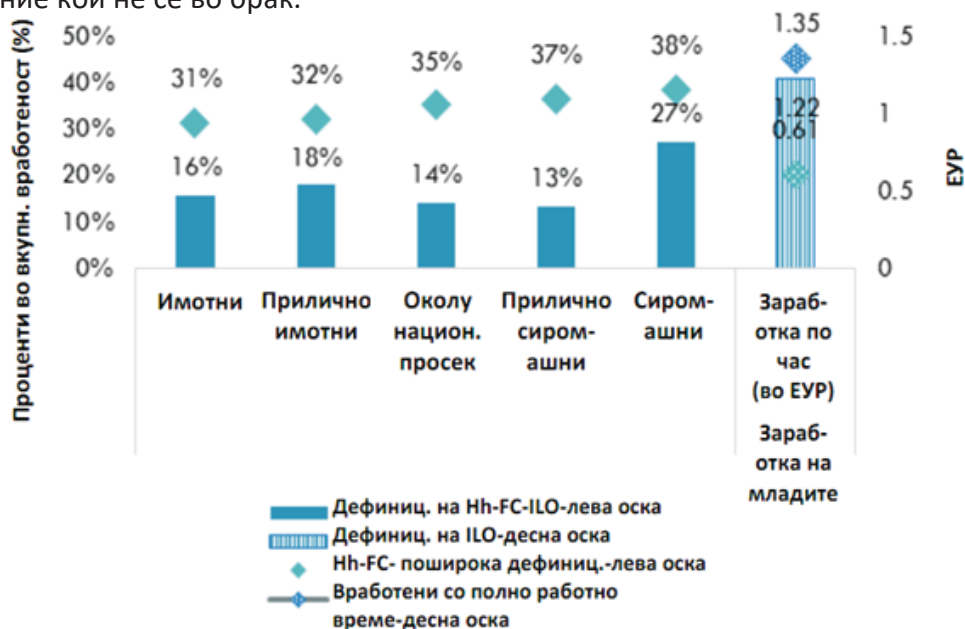
Да ја намалиме сиромаштијата, да ги зајакнеме макро-финансиските политики и да ја унапредиме финансиската стабилност преку економски истражувања, советување и препораки за економските политики и поттикнување критичка дебата за економските процеси

Ул. Фредерик Шопен 1/2,
1000 Скопје
+389 2 6156 168
www.financethink.mk
info@financethink.mk

Извор: Анкети на ILO за премин од училиште кон работа (SWT), 2014-2015

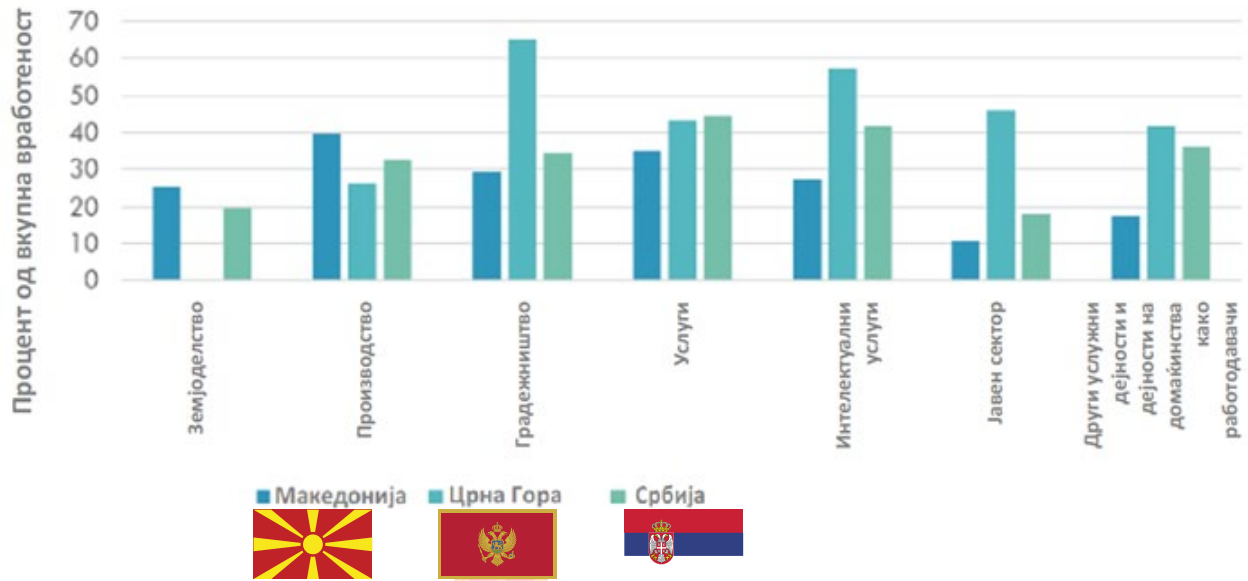
Подвработеноста е повисока кај жените. Во просек, 19% (39% според пошироката дефиниција) од жените се подвработени споредено со 14% (32%) од мажите. Постојат поголеми разлики во однос на образованието кај младите. 27% од младите со основно образование работат помалку од 35 часа и сакаат да работат повеќе, споредено со околу 15% од младите со средно и високо образование. Младите од руралните средини е поверојатно да бидат подвработени и нема значителни разлики меѓу лицата кои се во брак и оние кои не се во брак.

Извор: Анкети на ILO за премин од училиште кон работа (SWT), 2014-2015

Младите кои се подвработени се склони да живеат во сиромашни домаќинства: 27% од нив припаѓаат на семејства со слаба финансиска состојба на домаќинството и само 16% потекнуваат од семејства каде што финансиската состојба е добра. Истовремено, подвработените млади лица заработуваат помалку по час отколку вработените со полно работно време.

Младинска подвработеност според сектор и земја

Подвработеноста е највисока во земјоделскиот и услужните сектори. Во Македонија, повеќе од 39,5% од вработените во производствениот сектор и 35,2% во услужниот сектор се подвработени, што прави тие два сектора да имаат највисока подвработеност. Во Србија, подвработеноста е највисока во услужниот сектор. Во Црна Гора, подвработеноста е највисока во градежниот сектор, каде што 65% од вработените лица се подвработени.

Младинска подвработеност според занимање и земја

Во однос на распределбата на подвработеноста според занимање, нема значителни разлики меѓу трите земји. Подвработеноста е највисока во елементарните занимања, земјоделските работници и други работници (вклучувајќи ги услугите за административна поддршка, продажба, трговија и занаетчиство). Вработените како менаџери и професионалци имаат најниска инциденца на подвработеност.

ЛИГА НА ШАМПИОНИ

Во Младинската подвработеност во Македонија, Србија и Црна Гора

КВАЛИФИКАЦИСКИ КРИТЕРИУМИ - ПОДВРАБОТЕНОСТ

КАТЕГОРИЈА: Подвработеност - дефиниција на МОТ

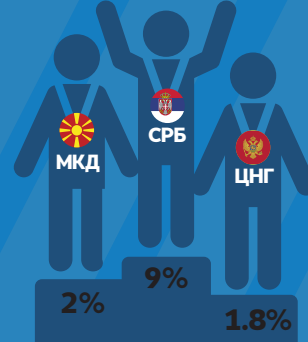
- ✓ лицето работи помалку од 35 часа неделно, но сака да работи повеќе;

КАТЕГОРИЈА: Подвработеност – поширока дефиниција

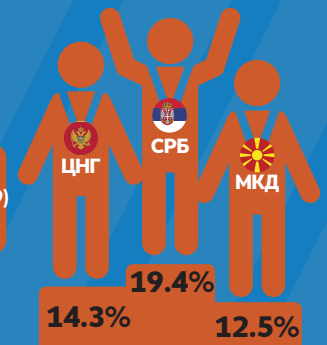
- ✓ лицето работи помалку од 35 часа неделно, но сака да работи повеќе (индикатор на МОТ);
- ✓ лицето е преквалификувано;
- ✓ лицето изразило несигурност за работата;
- ✓ платата на лицето е под резервациската плата; и
- ✓ лицето е со привремен договор или без писмен договор.

Инфографикот се базира на РЕП проектот РММА-19985 „Анализа на младинската подвработеност во Македонија, Црна Гора и Србија“, спроведен со научна поддршка од РЕП и финансиска поддршка од UK Aid и канадскиот Меѓународен истражувачки центар за развој (IDRC).

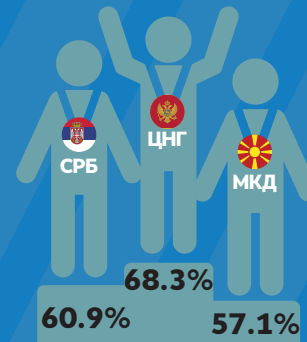
ШАМПИОНИ ВО ПОДВРАБОТЕНОСТ

КАТЕГОРИЈА Подвработеност (15-64)

КАТЕГОРИЈА Младинска подвработеност (15-29) Дефиниција на МОТ

КАТЕГОРИЈА Младинска подвработеност (15-29) поширока дефиниција*

*лицата исполнуваат два од петте критериуми

Извор: ILO (прв индикатор); SWTS (основаниште при индикатори). Бројките се проценти во вкупната вработеност.

Според Меѓународната организација на трудот (МОТ), подвработено лице е работник кој работи помалку од 35 часа неделно и сака да работи повеќе, додека 2) пошироката дефиниција вклучува повеќе аспекти: лицето работи помалку од 35 часа неделно, но сака да работи повеќе (индикатор на МОТ); лицето е преквалификувано; лицето изразило несигурност за работата; платата на лицето е под резервациската плата и лицето е со привремен договор или без писмен договор. Како таква, подвработеноста крие голем извор на неискористен потенцијал, бидејќи овие работници веројатно ќе одговорат на подобри понуди за работа коишто повеќе одговараат на нивните вештини. Подвработеноста не е жешко прашање за целокупното работоспособно население, барем не во Македонија и Црна Гора. Меѓутоа, кога овие стапки ќе се пресметаат за младите лица, се појавува причина за загриженост. Според дефиницијата на ILO, стапките на младинската подвработеност се чини дека се два до осум пати повисоки од онаа за општото работоспособно население, што првично го поддржува тврдењето дека младите лица се посклони кон подвработеност. Помеѓу половина и две третини од вработените млади лица во Македонија (57,1%), Србија (60,9%) и Црна Гора (68,3%) исполнуваат најмалку два од петте услови за подвработеност во пошироката дефиниција.

Документот се базира на проектот „Анализа на младинската подвработеност во Македонија, Црна Гора и Србија“, спроведен со научна поддршка од Партнерството за Економски политики (PEP, www.pep-net.org), а финансиран од UK Aid и канадскиот Меѓународен истражувачки центар за развој (IDRC).